

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Asociația preoțimii unite bulgare și încă ceva.

Intr'un număr de curînd al revistei „Echos d'Orient” (nr. 98 din 1913) aflăm prețioase informațiuni și date statistice despre biserica unită bulgară din Tracia și Bulgaria, amăsurat căror date, precum și pe baza „Almanahului Misiunilor Augustinilor Asumptioniști de Orient” din anul 1913, dieceza bulgară greco-catolică de rit slav din vicariatul apostolic a Franciei și a Bulgariei, cuprinde cam 650 familii gr-cat. bulgare și din aceste 546 familii sunt grupate în diferite centre ale Franciei, iar 93 familii în Bulgaria propriu zisă.

În acelaș număr a numitei reviste aflăm statutele Asociațiunii preoțimii unite bulgare, numite: Asociațiunea sfinților Ciril și Metodie” întemeiată în 26 August 1911. Credem a fi de interes să rezumăm aici pe scurt o parte din programul lor, din care apare scopul asociațiunii și mijloacele spirituale spre atingerea acestui scop.

Asociația are de scop a avânta la mai mare perfecțiune vieța preoțimii și a desvolta un zel mai mare pentru unirea bisericilor. Spre atingerea acestor scopuri preoții asociați se angajează a obseva următoarele puncte:

- 1) a petrece în fiecare zi un pătrar de oră în meditație; 2) a se prepara cu evlavie la sfânta liturghie și a dedica cel puțin zece minute actului de mulțumită după sf. liturghie; 3) a recita în fiecare zi ceasurile în condițiile determinate de autoritatea bisericească; 4) și 5) a recita zilnic rozariul și a vizita Preasfântul Sacrament; 6) a se spovedi tot la două săptămâni; Conziliul va ușura spovedania cel puțin lunară acelor preoți, cari sunt prea depărtați unii de alții; 7) a participa la retragerea spirituală anuală; 8) a recita în fiecare zi rugăciunea pentru unirea bisericilor; 9) a ajuta prin toate mijloacele lățirea presei bune; 10) a săvârși în fiecare an o liturghie pentru membrii repauzați ai Asociației.

Ce program sublim! Un dor ferbinte după avântare spre o perfecțiune din ce în ce mai înaltă a vieții sacerdotale, și un zel ardent pentru unirea bisericilor. Iată motorul acestei Asociații!

Și ce mijloace salutari pentru atingerea unor scopuri atât de nobile! Meditația, ceaslovul, cultul sf. Eucharistii,

spovedania deasă, exercițiile spirituale anuale, ruga pentru unirea bisericilor, lățirea presei catolice, iată armele preoțimii unite bulgare!

Putem oare afla arme mai potrivite pentru un preot modern, spre a lupta cu succes contra ispitelor, și spre stîrpirea indiferentizmului și a necredinții veacului nostru?

Iată cât de mult avem a învăța dela preoțimea unită bulgară! Ei sunt convinși, că fără de a se avânta spre o perfecțiune din ce în ce mai înaltă, nu vor fi în stare a însufla duh și vieță în inimile credincioșilor creștini.

Deviza lor are să fie deviza noastră, armele lor armele noastre. Fără de această deviză și fără de aceste arme duhul se stînge și biserica se bizantinează.

Sunt preoți retrograzi cari își închipuiesc, că biserica unită își plinește chemarea, dacă susține pe credincioșii uniți numai la nivelul moral, la care se află credincioșii neuniți. „Aceasta” a fost biserica bizantină, lăcaș decorativ, din care spiritul se stîngea. În asemenea atmosferă caracterele scad în mod fatal. Omul care apare religios nu poate fi decât perzecat... Moștenirea aceasta au căpătat-o toate bisericile ortodoxe. Toate au caracterele sterilității ca un vițiu de naștere... Aceasta e situația bisericilor ortodoxe autocefale. Sunt lipsite de vieță în cel mai înalt grad.*)

Dacă nu voim să ajungă la o așa stare și biserica noastră unită, avem să ne creăm și noi un program, similar cu programul preoțimii unite bulgare, apucând mijloacele cele mai potrivite pentru avântarea la o perfecțiune din ce în ce mai înaltă a vieții preoțimii noastre. Meditația zilnică, ceaslovul, adorația eucharistică, spovedania deasă, exerciții spirituale anuale, ruga ferbinte pentru unirea bisericilor, lățirea presei catolice, au să fie punctele cardinale ale programului vieții noastre.

De astădată remarcăm în programul Asociației preoțimii bulgare punctul în care se obligă a recita în fiecare zi rugăciunea pentru unirea bisericilor. O datorință mare și sfântă a ori cărui preot unit! Preoțimea unită bulgară și-a pus de scop nu numai înaintarea în perfecțiunea morală, ci și zelul pentru unirea bisericilor.

*) „Neamul românesc literar” nr. 3 din 1909 p. 221-238.

Și spre atingerea scopului unirii bisericilor nu află alt mijloc mai potrivit decât rugăciunea zilnică pentru aceasta unire.

În apus de mult s'au înființat asociații de rugăciuni pentru unirea bisericilor. Noi catolicii răsăriteni ar trebui să arătăm un zel și mai mare în aceasta privință. Grecii uniți din Constantinopol au făcut începutul și în răsărit în această privință, inaugurînd în 23 Oct. 1898 la biserica gr. catolică a „Invierii” (Anastasis) din Constantinopol archiconfraternitatea de rugăciuni și fapte bune în scopul unirii bisericilor. Ar fi de dorit să se ridice atari confraternități în toate seminariile teologice.

Sf. Biserică a rânduit și anumite rugăciuni pentru acest scop.

Contele rus, Gregorie Șuvaloff, trecînd la unire și întrînd în anul 1856 în ordul Barnabiților din Lombardia, s'a umplut de mare bucurie, dînd de-o rugăciune către Nepătata Zămislire a Preasfintei Fecioare pentru reunirea bisericilor orientale, care rugăciune sunt obligați noștri Barnabiților să o reciteze zilnic. Ajungînd mai apoi preot, a ostenit mult pentru a răspîndi asociația de rugăciuni înființată de barnabiți sub patronajul Nepătatei Zămisliri, și aprobată prin o breve a Papei Piu IX din 30 April 1872 (Expositum nuper). Călugărul Barnabit Tondini în opul său „Der römische Papst und die Pápste der orthodoxen orientalischen Kirche” (traducere germană, Mainz, 1877 p. 223) ne prezintă o atare rugăciune către nepătata Născătoare de Dzeu pentru reunirea bisericii greco-rusești cu biserica catolică, rugăciune compusă din textele cărților liturgice ale bisericii orientale:

„Avînd cea mai mare încredere în Tine, Născătoare de Dzeu pururea Fecioară, împreună cu frații rupți de către noi cinstim în zămislirea ta temelia mîntuirii, baza grației și tăria sperării noastre. Ascultă-ne s. Marie rugăciunile, cari le facem pentru acești frați, cari împreună cu noi te numesc pe Tine întru tot sfîntă, mijlocitoarea darurilor dumnezeiești și dătătoarea tuturor bunătăților.*) Fă, ca vre-odată recunoscînd ei auctoritatea divină a lui Petru, pe care ei înșiși îl numesc temelia bisericii**)) temelia cea mai de cîinste a apostoli-

*) Vezi aceste epitete ale Preacuratei în Mineiu, la oficiul zămislirii sf. Ana 9 Dec.

**)) Cf. la slujbele sf. Petru în Mineiu la 16. Ian. și 29 Iunie.

lor, ¹⁾ purtătorul cheilor împărăției ceriurilor, ²⁾ temelie neclintită a dogmelor, ³⁾ să nu mai refuze autoritatea Pontifului Roman, pe care tot ei, în persoana lui Leo Marele îl numesc *Păstoriul lor, moștenitor al tronului și a primatului lui Petru* ⁴⁾ și în sfârșit *capul Bisericii* ⁵⁾ Amin.

Iar mai nou Papa Piu X, adecă în 12 Iunie 1907 a conces indulgențe celor ce vor recita imnul sau irmosul în cinstea Preasfintei Treimi compus de sf. Mitrofan, care a introdus în cărțile liturgice ale bisericii noastre (Cf. textul original grecesc *Παρακλητική*, Ediț. Propagand. Fide 1886 p. 622) și care ca rugăciune e foarte potrivit pentru scopul unirii bisericilor:

„Dumnezeul nostru, Impăratul și Făcătorul a toate, ființa vecinică și preainaltă, izvorul vieții, plin de toată dragostea, bunătatea și mila față de oameni, Treime, un singur principiu, laudându-te în aceasta oră, te rugăm, pentru iertarea de păcate, pentru pacea a toată lumea și pentru unirea bisericilor.

O, Dumnezeule, o Stăpânire întreită Strălucire, o asigură Domnie, care cu soare întreit luminezi pe cei ce te laudă pe tine, primește-ne pentru iubirea ta de oameni, scapă-ne de ispitele și nevoile cari ne asupresc, și ca un iubitor trimite cu de grabă pace și unire bisericilor tale.

¹⁾ Cf. Oficiul tuturor Apostolilor, Mineiu, în 30 Iunie.

²⁾ Cf. în cărțile liturgice la tot pasul.

³⁾ Cf. Mineiu la 16. Ian. Utrenie, Canon, cântarea III.

⁴⁾ Oficiul sf. Leb Papa, 18 Febr. la Utrenie, cântarea IX. în Mineiu. Tot asemenea la Vecernie. Apoi cf. și cântarea VI dela Utrenie.

⁵⁾ Oficiul sf. Leo, 18 febr. la Vecernie.

„O Hristoase, Mântuitorul nostru, care petrecând în pânțe fecioresc, te-ai arătat lumii tale, Dumnezeu și om, nesuferind nici o schimbare sau amestecare, și care solemn ai făgăduit că vei fi totdeauna cu servii tăi, cu rugăciunile Aceluia, ce te-a născut, cu milostivire pace dăruiește întregei turmei tale“.

Tot creștinul care rostește această rugăciune cu inimă înfrântă și cu evlavie, poate să câștige odată la zi Indulgențe de treisute zile; iar aceia, cari timp de o lună de zile, zilnic vor recita aceasta rugăciune pot căpăta indulgențe plene, în ziua în care spovediți și cuminecați fiind, vor merge la biserică, unde se vor ruga la intențiunea Sfinției Sale Pontifului.

Am propus aceste rugăciuni, fiindcă le-am aflat mai potrivite spre salutarul scop al unirii bisericilor.

Pilda preoției catolice a altor neamuri are să ne aprindă și pe noi de un zel sfânt, ce nu numai în liturgiile oficiale, ci și afară de liturgie cu prilejul devoțiunilor noastre private să ne rugăm neîncetat pentru unirea bisericilor, să câștigăm dela Dumnezeu acel dar mare, ca nu numai cu numele ci și cu duhul să fim cu adevărat și între toate împrejurările apostoli ai unirii bisericilor.

Virgil Pop.

Un martor ocular al evenimentelor petrecute în Dob, scrie „Românului“ din 20 a l. c.:

Protopopul Mihai Ciurdariu, — care cu 1 Maiu 1913 își va începe închisoarea de 3 luni, pentru că a îndemnat de pe amvon poporul să-și învețe copii să se roage în limba românească și să cumpere călindare românești, — era în biserică și spovedea pe

oameni, când a sosit în comună vicarul Jaczkovits Mihály, gardat de 2 pretori și 16 jandarmi, cari s'au sălășluit la proprietarul maghiar Kerekes László. Când au plecat de aici, la biserică băteau clopotele într'o dungă și strigau oamenii pe străzi:

„Nu ne trebuie Hajdudorogh!“

Au mers la casa parohială, de unde au trimis pe curatorul, — pe care l'au fost adus de pe câmp cu 2 jandarmi, — la biserică după preot. Poporul n'a lăsat pe curator să intre în biserică, zicând:

„Nu îl dăm pe domnul părinte!“

Au încercat apoi să intre Jaczkovits, și pretorii, dar poporul nici pe aceștia nu i-a lăsat să intre. Văzând apoi Jaczkovits și pretorii că, fără vărsare de sânge, nu pot intra, — s'au retras, ducându-se înapoi la casa parohială.

Frunțașii satului au mers la Jaczkovits și i-au spus, că ei nu vreau să-și părăsească nici chiar siliți cu forța biserică și limba lor:

„Nu ne trebuie Hajdudorogh!“

Jaczkovits le-a răspuns, că și el a fost preot rusesc pe sate, și acum e cel mai mare maghiar.

„Dta om învățat fiind, domnule, fie-ți rușine că ți-ai lăsat limba, — vezi eu-s numai un biet țăran și eu nu-mi las limba mea scumpă“ — i-a răspuns cu drept cuvânt Ioan Csögi.

Între aceste afară jandarmii au trântit două femei de păreții bisericii zicând:

„Sărutați-vă biserică dacă vi așa scumpă!“

Văzând aceasta bărbații revoltăți au năvălit într'o clipă asupra jandarmilor și i-au desarmat și numai după-ce aceștia au început să se roage de oameni și-an recăpătat baionetele.

Agitația era la culme, dar fără se fie lipsă de intervenirea jandarmilor. S'au aruncat numai câteva ouă clocite.

FOIȚA.

Dumnezeu iartă.

După: L. Cenner.

(Continuare și fine).

Asupra familiei binefăcătoare a influențat mult soartea sermanei văduve. — Amândoi o compătimeau deopotrivă. — În ziua următoare, interesându-se de mizeria lor, au știricit după cauza aceleia. — Femeia plângând a spus totul. Cuvintele ei au impresionat așa de mult pe amândoi, încât și ei începură să plângă. —

Stăpâna casei i-a permis ca până când își va afla ceva de lucru să locuiască la ei, cu copil cu tot. —

Așa s'a întâmplat. Ba, nu i-au dat voie să se depărteze nici după-ce și-a aflat lucru, căci terminând cu cusutul, ajută binefăcătoarei sale. Și ca o femeie care avuse cândva o soarte mai bună se pricepea și la lucrări mai delicate și își dădea toată străduința să fie ajutor stăpânei casei. — Pe urmă au iubit-o atât de mult încât au considerat-o între membrii familiei și s'au îngrijit și de băiat, ajutându-l ca să studieze. —

Așa trecură ani după ani, fără să fi auzit nici o veste de bărbatul ei. — De mulțori trecea pe lângă cortelul lor de demult

sperând că doar-doară îl va vedea și cu ajutorul lui Dzeu îl va putea aduce pe o cale mai bună. — Numai după trei ani s'a convins, că bărbatul ei într'o bună dimineață a dispărut, fără să știe cineva că unde. —

Și până acum zilnic dar de aici încolo se ruga și mai mult, pentru bărbatul ei, ca Dzeu să-l conducă la calea bună și să-l redeie din nou familiei. —

Și-a instruat și băiatul și se rugau împreună. —

Deja credea, că și rugăciunile îi sunt zadarnice, cine știe dacă bărbatul ei mai trăește? ori doară ei nu s'au rugat cu destulă evlavie? De altcum era mulțumită cu soartea ei. — Copilul i-a crescut mare și era fala sufletului ei. — Deja avea oficiul său și la bătrânețe el avea să susțină pe iubita lui mamă. Cu toate acestea o neliniște ceva. Copilul de mulțori a voit să știricească motivul supărării ei, dar de câteori o întreba, ea totdeauna rostia numelui soțului crezând ca pierdut. —

Sărmanul tău tată! Unde ar fi el acum? Ce soarte l'ar fi ajuns? Doar să luptă cu năcazurile și noi nu știm nimic. — E adevărat că s'a dus și ne-a lăsat orfani. Tu erai încă mic și nu-ți aduci aminte de toate, dar eu simțesc lovitura, ce mi-a dat-o Dzeu.

— Nu plânge mamă! —

— Mângâie-te! — zise copilul. — Dzeu ne va ajuta să-l mai vedem, ori poate ni-l va reda de nou în mijlocul nostru. —

— Da, da copilul meu, dar poate eu nu voi mai trăi atunci și nu voi putea să-ți cer iertare.

Și cu toate că ea, un suflet bun de inger a suferit mult dela el, totuși voi să ceară iertare. —

Chiar azi se implinesc cincisprezece ani. — Era tocmai **V i n e r e a m a r e**, îmi aduc foarte bine aminte și de atunci nu i-au auzit nici de veste. — Aici e chipul, pe care l'a sfărâmat în mânia lui; e singura amintire, ce am adus-o de acasă. —

— Ascultă numai! Ce o fi și asta? Pe coridor se auziau pași grăbiți. Oare cine să fie, și ce să caute la noi?

Și până când vorbi astfel, un necunoscut se apropia abia răsufând. Când ajunsese în lăuntru zise:

— Doamna mea, dta ești dna Bognărescu. Grăbește, te rog, pentru Dzeu, bărbatul d-tale e în agonie și voinște să te mai vadă odată, —

— Bărbatul meu?

— Tatăl meu?

D-zeule! și uitându-și în mână fărâmurile din chip, aleargă într'un suflet amândoi după omul necunoscut. —

Pe cale îi istorisește soartea tristă alui Bognărescu, îi spune că a umblat în străinătate și alaltăieri s'a reîntors acasă greu bolnav. — Desperat, că femeia și copiii au și murit deja, au perit de foame din cauza lui el și-a pierdut mintea, și cuprind ferbințeli mari

Jackkovits și tovarășii au dres un protocol, în care s'a interzis preotului de a catehiza la școala de stat. Protocolul voiau să-l subscrie cu doamna Ciurdariu, care însă l'a respins cu indignare.

Intre sunetele clopotelor și strigătele poporului seara la orele 7 au fost siliți să părăsească satul fără să fi putut face ceva. Cu preotul nici nu s'au putut întâlni, că n'a lăsat poporul.

Suntem adânc mâhniți văzând cum chiar preoții creștini nu se sfîșesc în zilele aceste sfînte ale postului mare să întărească pe oameni și pe preoții în spovedanie, — dar ni se umple inima de bucurie văzând că acest popor dela marginea românismului a dat dovadă foarte eclatantă despre simțemintele lui românești și e gata să-și jertfească și viața pentru limba strămoșească!

Corespondințe.

Misiuni sacre în Tătărlăua.

În învălmășala zilei de azi, când principiile acroștine ucigătoare de suflete și distrugătoare a tot ce e bun și moral, când dușmanii bisericii și ai neamului nostru cearcă pe ascuns și pe față să înstrăineze ba chiar să îndușmănească poporul credincios cu biserica și slugitorii ei; când prăpastia între biserică și familie devine tot mai înspăimântătoare — așa încât ar trebui să umplă pe toți de îngrijorare —; mai marii noștri bisericești, mi-să pare, nu puteau afla o cale mai potrivită, un mijloc mai sigur pentru delăturarea răului decât ținerea misiunilor sacre poporale. Dacă poporul din respectiva comună e instruit și luminat pentru înțelegerea ss. misiuni, atunci cele 2—3 zile

petrecute în rugăciuni și meditații vor fi adevărate zile de reculegere sufletească, adevărate zile de bucurie în cari se repețește în zeci și poate sute de cazuri minunea dela lacul „Genezaretului“ vindecându-să de boala grea a păcatului care, Dumnezeu știe, de câți ani le apăsa sufletele.

Din o astfel de bucurie a avut fericirea să guste și poporul român din Tătărlăua și jur în zilele din 3—6 April st. n. când s'au ținut misiuni sf. pentru popor sub conducerea harnicului și neobositului șef tractual P. O. Iosif Lita. A luat parte aproape întreg clerul tractual și pe lângă conducătorul misiunilor au mai vorbit tinerii și însufleții preoți Ioan Gligor și Victor Barna. Despre roadele binefăcătoare ale acestor misiuni s'au putut convinge cei ce au luat parte din numărul însămnat al credincioșilor împărtașiți cu cele sfînte, iar bucuria ce să face în cer pentru mulțimea sufletelor cari cu astfel de ocaziuni, pentru primăvară să unesc perfect cu Dumnezeu printr'o mărturisire sinceră — fiind toate până atunci săcrilege. — Limba omenească nu o poate spune. Cea mai măreață dintre zile a fost ziua Dumineci care parcă a vrut să fie corqana tuturor celorlalte. Din zori de ziuă întreagă comuna era pusă într'o mișcare neobișnuită, iar pe la orele 6 sunetele clopotelor ațintiră deodată privirile tuturor spre culmea dealului de cătră Feisa unde razele purpurii ale soarelui de dimineața saluta cu bucurie moșnegi cu pletele cărunte și tineri cu fețele îmbujorate.

Erau peste 200 Feiseni venind în procesiune în frunte cu noul lor preot și învățător, ca să iee și ei parte sufletește la bucuria acestei zile mărețe. Sosind la sf. biserică au fost întâmpinați de preoții participanți și poporul din loc și după ce li-s'a făcut molitva s'au început de nou mărturisirile cari au durat până la începerea sf.

liturghii. Biserica altcum destul de spațioasă a fost prea mică pentru a putea cuprinde atâta suflet de om ce s'a adunat. Sfârșindu-să sf. liturghie am eșit cu toți în cimiter unde servindu-să părăstasele pentru sufletele morților s'a oficiat și sfințirea apei. La urmă P. On. Dn protopop arătând poporului în cuvinte frumoase și bine alese darurile ce le revarsă Dumnezeu peste cei ce au folosit bine aceste zile de penitență și legând tuturor de inima sa sămânța cuvântului dumnezeesc picată în sufletele curate și împăcate cu Dumnezeu — s'o cultive să nu fie năbușită de spinii păcatelor; imploară binecuvântarea ceriului peste toți cei de față. Iar după ce preotul local E. Langa mulțamește tuturor preoților cari au contribuit la răușita acestui praznic al sufletelor și s'au stropit toți cei de față cu apa sfințită — ne luăm drumul spre casă ducând în sufletele noastre amintirea neștearsă a acelor zile de reculegere sufletească. Deee bunul Dumnezeu ca astfel de sărbători sufletești să se țină în toate comunele noastre, pentru că atunci mai ușor să va putea delătura răul ce roade la rădăcina întregului nostru neam, și mai ușor să va putea întări credința și restabili curățenia moravurilor străbune, cari precum în trecut, așa și în viitor vor forma singura cale pe care mergând ne vom putea susține ca popor.

L. C.

Constatări dureroase.

„Dracu-i zice porumbea și-i mai negru decât ea“.

Acest proverb mi-a venit în minte luând din nrul 26 a foii „Unirea“ din a. c. informația că „Revista teologică“ din Sibiu în nrul din 1 Febr. a. c. ne învinovățește pe noi preoții gr. cat. că am conlucra la nimicirea școlilor noastre confesionale ro-

și rostește singur numai numele vostru. — După multă căutare v'am aflat cortelul și așa am ajuns la d-voastre. —

— Dar deja suntem aici — și încetul deschide ușa porții unei case vechi.

E aici în odaie, zise străinul deschizând ușa. — Se îndreptară de-a dreptul spre patul bolnavului.

După o durată de cincisprezece ani iarăși sunt împreună dar, Dzeule, ce schimbare între acum și atunci! — În pat zăcea o figură slabă și palidă, cu ochi căzuți în lăuntru și fața ca ceara, iar pe buzele-i învinețite se vedea resuflul greu al morții. —

La prima revedere mama și băiatul stau ca niște statui de piatră, privind la bolnav. — Mai apoi venindu-și în ori, sermana femeie se aruncă asupra bolnavului, îl strange la sine, inghenunche înaintea lui, îl sărută și îi netezește încet fruntea și musteața disordinată.

Achime! Achime! — zise plângând. Așa trebuie să te revăd eu? Oh Dzeule, Dzeul meu! și plângând cu hohot se încearcă să trezească pe bolnav. —

Achime, iubitul meu, privește la mine, la mine care îți cer iertare. —

Și până ce soția bună își dezmerda astfel bărbatul muribund, băiatul trimise repede după preot, ca acela, tatălui seu să-i aducă ultima mângâiere. — Preotul și sosi îndată și spre bucuria tuturor bolnavului încă îi se făcu cevași mai bine, ba și-a recâștigat rațiunea. —

Soția mea! —

Copilul meu! — sunteți aici! zise bolnavul vesit în ori. —

Aici suntem tată! Aici inghenunchem amândoi lângă tine! Bunul Dzeu ne-a adus aici. —

Aici sunteți? Cugetam că nici când n'am să vă mai văd, și cu mâna-i osoasă netezi fruntea amânduora. —

Sunteți aici, dar încă nu-mi puteți da iertare. Am greșit mult, foarte mult în po-triva voastră. —

Iubitul meu soț! Noi te am iertat deja demult, numai să te ierte și bunul Dzeu. El înse te iartă dacă vei voi și tu! Da! — zise preotul ce se apropie de bolnav. El te iartă numai să voiești. — Îndurarea bunului Isus e nemărginită. —

Isuse!

Isus? — zise bolnavul, cu un ton mai apăsător.

Știu, îmi aduc aminte... Nu! El nu mă iartă El nu mă poate ierta, căci am greșit foarte înaintea Lui, și începu să plângă. —

Aceasta e începutul îndurării lui Dzeu, lupta binelui împotriva celui rău. —

Tată! Iubitul meu tată mângâie-te! — Nu respinge dela tine îndurarea celui de sus, ce ca o pretină bună se apropie de tine. — Uite, aici e El, așa precum odinioară l'ai aruncat dela tine, — și îi arată chipul pe care la zdrobit dânsul și pe care l'ai luat dela mamă-să mergând pe cale. —

Acesta e, da e acesta! zise încetinel bolnavul.

Eu am fost acela! —

Și l'am zdrobit și l'am asvârlit cu piciorul. Dzeule îndură-te spre mine! —

Era dureros să privești la bolnav, cum se luptă cu conștiința și cum fața îi trada totul. —

Nu plânge tată! privește-L. El te va ierta! Da, te va ierta, zise și preotul luând chipul din mâna băiatului. Acesta de sigur te va ierta, căci singur el poate. Uite! cu mâinile Lui și acum, te chiamă la dânsul și voiește să te îmbrățișeze, pentru-ca dela sinul Lui să nu te mai despartă nici când. — E adevărat că ai greșit înaintea Lui, dar îndurarea Lui e mai mare decât păcatul tău. —

Nu-L desprețui, El te iartă, pară-ți rău de păcate, îi șoptesc iubiții din jurul lui.

El mă iartă, — rosti cu buze tremurând bolnavul. —

Doar oare mai există și pentru mine îndurare și iertare?

El iartă, și deja te-a și iertat și încetinel predău chipul în mâna muribundu-lui.

Bolnavul îl apucă cu lăcomie, îl duse la buze, îl sărută și zise: „Isuse îndură-Te spre mine păcătosul.“ Și uitându-și chipul sfânt pe buze, sufletul lui, alături cu numele lui Isus s'a ridicat sus, sus la Dzu, carele e singur poate să ierte și ne iartă pe toți. —

Trad. de: A. B. Gajia.

mâne și că sprijinim înființarea școlilor comunale și de stat maghiare. O minciună aceasta, decât care mai infamă nu se poate nici imagina, despre ori cine se poate încredința și din următoarele:

În primăvara anului 1909 când m'am așezat mai întâi aci în Ațintiș, care e comună curat română, având în sine abia 6 familii străine, afacerile școlare le-am aflat în o stare cât se poate de incercată. Școala cu caracter confesional gr. cat. era susținută de 60 familii gr. cat. în comun cu gr. or. cari erau în majoritate cu 7—8 familii și ea atari dispuneau și de avere mai multă. Intravilanul școlar, neaccesibil, pe pieptul unui deal tăiat din conținutul urbariaștilor români, era întabulat pe comuna politică, cum e și azi. Casa de școală făcută înainte de aceasta cu 60 de ani când gr. orientalii numărău abia 10—12 familii a fost amenințată deja din partea administrației civile cu închidere. Oamenii nici n'au fost auzit — așa mi s'a spus — de legea școlară din 1907, care în anul următor 1910 avea să intre în vigoare cu toată greutatea ei referitoare la salarizarea învățătorilor. Și pe lângă aceasta întunecime, care stăpânea între oameni, mai era în comună o mare piatră de scandal și anume: nu știu cum, cum nu, destul că un Victor Drăgan fost învățător aci prin anii 1904—1906 și-a fost validat pe calea judecătorească regesti civile (!) dreptul (!) cu putere de lege la un cincisecul de 258 cor. pe 2 ani și câte-va luni cu camete de 5% după el calculabile din 1 Ianuar 1907 pe lângă spese procesuale de 155 cor. și câți-va fileri. Pentru care datorie averea imobilă a bisericii gr. cat. a fost ajuns sub execuțiune judecătorească. Din cauza acestei datorii, după ce oamenii nu voiau nici să audă că banii aceștia trebuie solviți, m'am implut de serioase îngrijiri; cu atât mai tare, că în casa bisericii nu era nici un ban rău. Afară de aceea mai era de solvit o datorie contrasă încă în 1898 cu ocaziunea facerii caselor parohiale, mai era de solvit darea erarială pentru moșia bisericii și a învățătorului, mai era de solvit ecvivalentul și taxa la fondul regnicolar de pensiuie învățătoresc, toate restante pe mai mulți ani. Cu toate acestea după ce am capacitat pe unii și pe alții dintre parohieni și după ce în mai multe adunări am făcut cunoscute legile statului referitoare la învățământ — în o adunare, ținută la 25 April 1909 mi-a succedat îndupleca pe credincioșii ambelor biserici la suportarea unei repartii de 460 cor. pentru solvirea cvincvenalului restant a lui Victor Drăgan; care repartii încă în aceea adunare s'a executat pe baza unui concept după care sau fost solvit până atunci salariul învățătoresc anual, cu un adaus de 20 fil. la fiecare familie, împărțite fiind acestea în 5 clase. Și chiar cei prezenți la adunare au încredințat scoaterea repartii primariului comunal, care în timp de 2 săptămâni au încasat banii mai mulți de jumătate.

După trecerea încă a câtorva zile ar fi fost încasată toată repartia aceea; dar s'a întâmplat că chiar în zilele acelea a venit în comună protopresbiterul gr. or. din Turda, Prea On. Dn Iovian Mureșan, care — după ce i-s'a făcut lucrul cunoscut, numai de cât a interzis neuniților a mai solvi ceva la aceea repartie, ei se aștepte până ce vor primi îndrumare dela Consistoriul Arhidie-

cezan din Sibiu, căruia se simțește obligat a-i aduce lucru la cunoștință.

Atâta a fost de ajuns ca neuniții să iubileze lăudându-se că ei nu vor solvi nimic la cvincvenalului restant a lui Victor Drăgan. Din momentul acela n'au voit să mai solvească nici uniții. Banii solviți deja sau înapoiat. Și eu neputând face nimica m'am pus pe așteptare. Am așteptat o lună, am așteptat 2 luni, ba am așteptat 6 luni de zile. La 6 luni de zile adevă cu datul de 10 Octombrie 1909 Nro 61 oficiul presbiteral din loc mi-a împărțit în copie scripta Prea On. Of. Protopresb. din Turda de dto 24 August 1909 Nro 706 prin care mi-se aduce la cunoștință, că credincioșii gr. or. din Ațintiș sunt îndrumați ca pe baza deciziei adus de Prea Ven. Consistor Arhidiecezan din Sibiu în 18 August 1909 Nro 6094/scol. la datoria învățătorului Victor Drăgan să contribuie numai cu 100 cor.

Nu știam ce se zice cătră parohienii mei și nu știam nici ce se mă fac; dar după ce pe acel timp moșia bisericii mele gr. cat. în mărime de 1 jugăr și 500⁰ a fost deja pusă sub sevestru judecătoresc instituit fiind de curator ospătariul jidan Weisz Izák, care și azi funcționează ca atare, am cugetat; piară venitul anual al celui jugăr de loc până se va solvi de tot datoria lui Victor Drăgan numai se birum cu școala.

Acest cuget mă nutrea cu atât mai tare că încă în 16/29 August 1909 adevă înainte de datul deciziei Consistorial mai sus pomenit în o adunare generală fiind și protopopii ambelor confesiuni de față: uniții și neuniții sau unit și obligat a contribui fiecare confesiune în părți egale cu câte 3000 cor. la facerea unui nou edificiu școlar și fiecare a contribui an de an tot în părți egale la susținerea școlii confesionale cu caracter confesional gr. cat. din cauză că aceștia au oferit un intravilan acomodat pentru școală, pe care gr. or. să-l însărcineze cu 3000 cor. așa cât în caz că s'ar strica aceasta comuniune, neuniții să-și recapete capitalul de bani băgat în edificiul școlar. Aceasta hotărîre a fost luată la protocol înscris și provăzută cu înalta aprobare a Venerabilor Consistoare din Blaj și Sibiu. Apoi s'au pregătit planul și preliminarul edificiului școlar, și n'a lipsit decât publicarea concursului pentru darea în întreprindere a edificării. Dar după ce arhitectul Arhidiecezan a preliminarat 10 mii cor. iar parohienii au oferit numai 6 mii din repartie și nici cum nu s'au înduplecat a mai da ceva ajutor cu mâna ori cu carul, nu s'a publicat concurs nici s'a fixat zi pentru licitare, ci pe cale privată am împărțit planul și preliminarul cu mai mulți măiestri întreprinzători. Dintre cari unul din — Iernut — s'a oferit că el va face școală cu 8 mii coroane. După ce Prea Ven. Consist. Arhiepiscopesc din Blaj ne-a oferit un ajutor de 1 mie cor. am convocat membrii senatului școlastic uniți și neuniți în părți egale la ședință pe o zi anumită, în care s'a prezentat și măiestrul întreprinzător cu ofertul de 8 mii cor. Dintre neuniți însă nu s'au prezentat numai on. presbiter Vasile Runcean, care a adus vestea că neuniții nu vreau să contribuie la facerea școlii numai dacă se va transcrie jumătate intravilanul pe care se va edifica școala pe cultul confesional gr. or. N'am luat în serios aceasta pretensiune. Și cu toate că mai aveam lipsă încă de 1000

cor. fiind de față 2 membri gr. cat. s'a ajuns la învoială. Dar contract formal nu s'a încheiat din cauză că măiestrul n'a putut presta nici o garanță. Și-a exprimat însă speranța, că proprietarul fabricii de cărămizi din Iernut, care avea să lifereze cărămizile pentru școală va da garanța necesară. În urma acestui lucru se fixează o zi în care amândoi preoții însoțiți și câte un membru de fiecare confesiune se mergem în Iernut pentru încheierea definitivă și subscrierea contractului. La zisa pusă însă onor. coleg Vasile Runcean, lumină funinginoasă pentru întunecatul popor neunit de aci, a declarat că nu mă poate însoți din cauză, că parohienii l-au amenințat, că dacă cu subscrierea Sfintei Sale îi va băga în obligo la edificarea școlii în comun, cu gr. cat. îl vor scoate afară din comună. Auzind acest lucru parohienii mei, n'au voit nici ei să mă însoțească ca nu cumva să-i bag în obligo numai pe ei. Astfel a trebuit să merg singur. Singur însă n'am făcut și nici am putut să fac ceva.

(Va urma.)

Alex. Bărbulescu
par. gr. cat. în Ațintiș.

Reviste.

Diferențul româno-bulgar. Un diplomat cu greutate și foarte bine informat publică în „Le Temps“ din Petersburg următoarele amănunte asupra desbaterilor, ce au avut loc în zilele din urmă:

În cursul schimbului de vederi, discuția se restrânse aproape exclusiv în jurul punctului din care românii făceau o condiție sinequa-non: Silistra. Reprezentanții româniei la Petersburg dăduse limpede a se înțelege, că cercurile guvernamentale din București, ca și opinia publică românească, dau o mare importanță nu rectificării de granița ci Silistrei. Chestia de hipnosă poate căci era vorba de o compensație mult mai slabă decât o rectificare de frontieră: simplu motiv de sentiment atât de puternic, încât reprezentanții României spuneau, că în cazul când această satisfacție nu le-ar fi acordată guvernul s'ar găsi într'o situație foarte deficilă spre a nu spune de ne susținut.

Mai mult, Regele Carol declarase, că fără obținerea Silistrei, demnitatna României era jignită.

Guvernul rus sfătui pe cel de la Sofia să cedeze asupra punctului în care românii nu voiau sau nu puteau să cedeze pentru considerațiuni interne, care nu puteau lăsa Rusia indiferentă. Moștenitorul preșumtiv al României este ortodox, cumnat cu o rudă a Țarului și mult mai rusofil decât regele actual. Pentru motive pe care viitorul le

va explica, Rusia trebuie să se așigure de prietenia României. Rusia trebuie să-și facă prietenii în Balcani unde poate găsi altceva de cât recunoștință pentru politica pe care Bismark o numea sentimentală.

Persuasiunea rusă găsi la Sofia un teren cu atât mai preparat, cu cât d. Daneff, după trecerea sa prin București și Viena, lăsase să se înțeleagă, că Bulgaria va ceda Silistra, căci în cercurile guvernamentale române chiar cele mai moderate, se puneau mare preț pe această chestiune. Punctul de vedere bulgar putea dar să sufere modificări. După sfaturile Rusiei d. Daneff veni la Petersburg și declară că guvernul bulgar cedează Silistra cu condiție să fie singura concesie teritorială ce va trebui să facă.

Conferința se opri deci la un compromis.

Silistra va trece României cu un teritoriu de 3—4 km. în jurul orașului, sau România va primi o rectificare de graniță fără Silistra. Guvernul român avea drept să alege între aceste două soluții. Natural alegerea s'a oferit pentru cea dântăi. Acest rezultat nu va nemulțumi nici una din cele două părți, și este esențialul.

Diplomatul adăogă:

— E necesar de asemenea ca acest rezultat să nu treacă drept un succes al Vienei și al Berlinului. De aceea am făcut aceste indiscreții.

Noutăți.

Schimbări în clerul din diecesa de Lugoj: On. *Silviu Popa*, preot nou hirotonit, a fost dispus de administrator parohial la *Cârnești*, din vicariatul Hațegului. On. *Solomon Armean*, preot nou hirotonit, a fost dispus de administrator parohial interinal la *Bârceamare*, din districtul Hunedoarei. On. *Ioan Mioc*, preot nou hirotonit, a fost dispus de administrator parohial la *Chernecea*, districtul Vărădiei.

Congresul preoților bienaliști. În 21 i. c. au fost în Blaj preoții Nicolae Giurca, George Gergel și Toma Oprean ca delegați ai tract. ppsc gr. cat. Cichiadeal, spre a esopera concensiunea unui congres al preoților bienaliști pentru schimbarea proiectatei novele congruale și de cuinquinale în felul ca și preoții bienaliști să fie la fel tractați cu preoții ceialalți. —

Preotul nostru Oct. Gherman din Hădărău a fost ocondamnat la 3 luni închisoare și 100 cor. amendă, din partea tribunalului din Turda, pe motivul „agitării“, indemnând pe credincioși, la Dumineca Rusaliilor a anului trecut, să ia parte, în număr cât mai mare la adunarea din Albajulia.

Sfintele exerciții spirituale ale clerului gremial și clericilor din seminarul nostru arhidiecezan s'au ținut în zilele de 20—22 a l. c. Oratorul, care a ținut minunatele meditații, a fost Cl. *Dr. I. Coltor*, prof. sem.

Masa studenților din Blaj. *Solomon Cotta* notar în *Bilbör* și *Aurelia Cotta* a dăruit câte 20 cor. la olaltă 40 cor. pentru „Masa studenților“ din Blaj, în loc de cunună peritoare pe sicriul și întru amintirea scumpei lor nepoate Florentina Hurubean, fostă elevă în clasa III-a civilă. — Primească adâncă mulțumită; iară Dzău să mângăie și întărească inimile îndurerate.

Cuvântul trădător de patrie nu e deonestător. Un redactor al unei foi guvernamentale din Budapesta i-a zis lui Justh Gyula tradator de patrie. Acesta l'a anunțat tribunalului de presă. Redactorul, voind să adeverească ce a zis, s'a provocat la mai multe persoane din societatea înaltă. Tribunalul însă n'a încuviințat documentarea, zicând că trădător de patrie e un cuvânt neofensiv, ce în Ungaria se întrebuintează în luptele politice față de cei-ce sunt de altă părere.

Proclamații rusești în Ungaria. Peste Germania au fost trimise în Ungaria 300 000 proclamații rusești, ca să fie distribuite soldaților slavi din armată. În proclamații să făceau soldații atenți, ca în caz de războiu să nu puște asupra fraților lor de un sânge.

Intimpinare. Apărând în Nr. 3. dela 11 (24) Ianuar 1913 al „Gazetei Transilvaniei“ articolul „Coade la topor“, în care o bună parte a inteligenții de sub Meseș — pe baza raportului „De sub Meseș“ — sunt ofensați și desbrăcați de tot ce are omul mai prețuit, — de reputațiune, cu permisiunea Onorabilei Redacțiuni reflectez următoarele:

Cine a plănuț și pus la cale balul filantropic din Treznea, dela 18 Ianuar a. c., și cari au fost urzitorii aceluși bal, noi preoțimea română din satele din jur și intelectuali mireni, înfierăți cu epitetele de păcătoși, servili, slabi de caracter și iperloiali, nu știm nimica. Cu excepțiunea părintelui Remul Roșca și dl Aurel Pop ambii din Treznea, dintre români, la acel bal, nime nu a participat, iară pe cei doi, dacă au participat, i-escusăm pentru că jurstările și împrejurările în care trăesc i-au silit se participe¹⁾. Repet — dacă au participat. Însă pentru aceea credem că și în urma nesocotitelor ofense tot acei părinți și factori ai neamului vor rămânea și pe viitor cări au fost și în trecut.

Să mă ierte Onorabila Redacțiune a Gazetei, dar un asemenea anunț — cum a fost cel din Treznea — ușor se poate face, și s'au și făcut destule, dar oamenii au fost mai circumspecți, și și-au luat informațiuni dela oameni vrednici de toată încrederea. Mateiu Moldovan preotul Agrijului

Republicanii maghiari nu să lasă. Imprăștiarea republicanilor maghiari din Măcău a exacerbât crâncen pe conducători. Într'o conferență intimă au hotărât așadar, că vor convoca o nouă adunare constituantă în Budapesta și vor face o întinsă propagandă pentru ideile republicane. Șeful Nagy György a spus, că întervenirea poliției din Măcău le-a câștigat 700 membri noi.

¹⁾ Nu trebuia să participe. Nota Red.

S'a săturat de Ungaria. Contele Széchényi László luase cu câțiva ani înainte fata unui miliardar din America pe Vanderbilt Gladys în căsătorie. După cununie venise amândoi în Ungaria, unde își clădise contele un palat admirabil pe strada Andrássy din Budapesta. De câți-va ani saloanele lor erau centrul convenirilor lumii aristocrate ungurești. Acum vine știrea că tinera miss s'a săturat de țara ungurească. Își vând ce au și merg la Londra, unde vor locui stabil de aici înainte. Se pretextează speculațiile nenorocoase ale contelui, care în cumpărarea podurilor din Maramureș a păgubit peste un milion.

Petrecheri. Senatul școlastic gr. cat. din Hodac invită la Concert, teatru și joc, care-l va aranja luni a doua zi de Paști în 28 April 1913 în școala gr. cat. din loc.

— Tinerimea română din Crăciunelul de sus și jur invită la Producțiunea declamatorică-teatreală urmată de joc, ce o va aranja în școala gr.-ort., sau în pavilionul „Morii“ din Crăciunelul-de-sus, la 28 Aprilie st. n. 1913 (a doua zi de Paști).

— Invitare la Concertul împreunat cu Producțiune teatrală ce-l va arangia corul mănăstirii române din Alba-Iulia (Gyulaférvár), luni, în 28 Aprilie st. n. 1913, (a doua zi de Paști), în sala cea mare a reductei orășanești, (Chios), sub conducerea d-lui învățător Mihail Hurducaci.

Turcii în potruva Albanezilor. Elementul albanez au fost cel mai preferit și cel mai menajat în armata turcă. Oamenii rezoluți, sălbatici, nefricați, cari fiind în mare parte mohamedani; natural, că erau scutul și apărarea cea mai sigură a imperiului otoman. Mulți hărbați de stat, dar și mai mulți comandanți de corpuri sunt în Turcia de origine albaneză. Între aceștia se numără fostul comandant al Ianinei, apoi actualul comandant viteaz al Scutarilor Essad pașa. Turcii acum sunt năcăjiți pe albanezi, pe cari li cred trădători. Și nu înțeleg, că la ce mai apără Essad pașa Scutarii? Orașul acesta nu va mai fi al Turciei, nu e deci nici un motiv ca miliția turcească să-l apere pe seama Albaniei viitoare. E deci natural că presa turcă îl acuză pe Essad pașa, că albanez fiind, lucră împotriva intereselor turcești și apără orașul cu armată turcească pe seama patriei sale.

Nancy și Sătmarul. „Budapesti Hirlep“ făcând o asemănare între incidentul dela Nancy, unde francezii au bătut pe nemții escursionști, trage curioase concludsă. Zice, că dacă și ungurii ar fi așa sancvinici și șoviniști ca francezii, ar învăța ei pe rebelii de valahi gr.-cat. din Sătmar. Cu un cuvânt „Bud. Hirlep“ ne amenință cu bătaie. Amicul uită însă, că francezii au fost la ei acasă când au bătut pe nemții veniți. Asemnarea lui „Bud. Hirlep“ e așadară cât se poate de prost aleasă. Căci pe om îl bați la el acasă mai cu greu.

Necrolog. † *Ioan Serbu* protopop gr. cat. în Șomcuta Mare, asesor Consistorial de Gherla, director școlar, președinte al despărțământului Șomcuta Mare al „Astreii“, membru ordinar al „Asociațiunii“, membru fondator la fondul de teatru, membru fondator al reuniunii de cântări din Șomcuta Mare etc., după scurte suferințe, împărțit cu ss. sacramente, a repausat în Domnul în al 72-lea an al etății și al 46-lea al preoției în Cluj la 16 Aprilie st. n. a. crt.

— † *Eliza Dănilă* învățătoare în Mihalț, după un morb repentin și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 19 Aprilie n. 1913.

Odihnească în pace!

Partea Literară.

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culți.

de
ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de
EMIL TATAR.

(Continuare).

Iritarea din măduva spinării se propagă și la creeri. Rezultatul acestei iritări e apoi o oboseală și slăbire covârșitoare, adeseori insomnie, isteria, spasmuri nervoase și nu arareori chiar nebunia. După medicul Retan 50% a nebunilor, au de a-și mulțumi nefericirea numai esceselor păcătoase sensuale.

Prin nimic nu se pregătește mai sigur organismul omenesc spre distrugere și ruină completă decât prin păcatele necurăției.

Dar păcatele sensuale nu se îndestulesc cu nimicirea organismul trupesc, ele produc ravagii grozave și în viața sufletului, pe care o inveniează cu totul. Sclavul acestor păcate, știe, sânte că comite crimă de câte ori calcă în picioare porunca dzeiască. După păcat sufletul promite: nu voiu cădea mai mult; dar voința e slăbită și încurând e învins din nou de pofta blăstămată. S'a alintat nefericitul cu gândul că va afla fericire și liniște în păcat, dar se convinge, că a câștigat chiar contrarul; și secretul murdar, pe care îl ține închis în sufletul său, îi apasă conștiința cu greutatea unei petri de moară. Neliniștea sufletului are efecte triste asupra organismului întreg. Pe scurt așa aș putea caracteriza efectele acestor păcate: decădinta, sclăvie, ruină trupească și sufletească.

Privite efectele senzualității din punctul de vedere al vieții morale, între aceste efecte mai însămnat și mai deplâns e slăbirea voinții, fiindcă în jurul voinții se învârte întreagă viața morală. Din slăbirea voinții se explică lipsa ori-cărui simț moral și pierderea idealilor.

Tinărul inocent e plin de putere și însufletire, mintea lui clară vede binele, frumosul și se însufletește pentru intruchiparea idealilor sale. Sufletul păcătosului e incapabil de așa ceva, el zace înlăntuit în noroiul senzualității. Vulturul cu toată vigoarea lui nu se poate avânta în înălțime, dacă aripile-i sunt namolite; nutremântul păcătosului e murdăria, el e ca un fluture lipsit de aripi, care mai înainte se scâlda în lumina dătoare de viață a soarelui, se nutrea cu nectarul fin al florilor; iar acum a ajuns un verme grețos, ce se târăe pe pământ și se nutrește cu stărvurile ce legăsește. Sclavul păcatelor sensuali, e pierdut, e mort pentru viața ideală, trăind o viață nedeamnă nu de un fiu al lui Dumnezeu, dar nedeamnă și de o ființă rațională.

Sistemul nervos e deosebit în singuraticii oameni. În general vorbind femeile au nervi mai delicați decât bărbații. Dar și între bărbați e deosebire, unii au sistem nervos mai puternic, alții mai debil și mai simțitor. De aici se explică cum pe un individ,

o singură vorbă, o privire, un gest, un tablou îl aduce în iritare și ispită, precând pe altul îl lasă rece. E lucru limpede deci, că cel-ce are sistem nervos prea sensibil, e îndatorat în măsură mai mare a se griji și a se disciplina. Dar nici cei mai tari nu au motiv de prea mare încredere, căci sf. Paul scrie, că toți purtăm virtutea noastră în vase, ce ușor se sfarmă.

Din împrejurarea, că unii oameni au sistem nervos mai tare, alții mai slab, se explică, că unii ajung la ruină mai curând, alții mai târziu. Ca să dobori la pământ un arbore gigantic îți va trebui o sută lovituri de secure; pe altul îl culei la pământ cu optzeci, altul se îndestulește și cu mai puțin. Astfel stăm și cu organismul omenesc, unul se ruinează mai îngrabă, altul rezistă timp mai îndelungat; dar sfârșitul totdeauna și la fiecare e tragic.

Un fenomen destul de trist al vieții de student — care viață tocmai ca primăvara, ar trebui să fie totdeauna veselă, — zic, un fenomen foarte trist este ofilirea prea de timpuriu, întreruperea carierei și adeseori chiar la capăt, când tinărul a terminat liceul. Tinărul acela vial, sănătos, plin de viață, cu frumoase speranțe într'un viitor presărat cu roze, deodată devine apatic, fără voie, leș, indiferent, în ochii căruiia testimoniu de maturitate sau diplomă, se prezintă ca o comoară, ce nici-când nu o va putea câștiga. Înțelegi cauza acestui fenomen foarte trist? Slăbirea, boala de nervi, urmată din păcat, cheme-se onanie, ori altcum, ruina nu lipsește nici-când. E știut, că omul obosit, morbos, nu are voie de lucru, sistemul nervos eșfat e incapabil de studiu stăruitor și serios. E cu totul imposibil, ca o memorie debilitată, o minte confuză și încurcată, o voință slăbită de multele iritări nervoase, să se însufletească spre atingerea unui ideal.

Dar să nu cugeți, că numai tinerii neînșurați ar putea să se ruineze prin păcatele contra preceptului al șaselea.

Între oamenii culți — mulțumită unor medici fără suflet — s'a lătit credința aceea superstițioasă și fără temei, că reținerea dela împlinirea poftelor trupești e stricăcioasă sănătății. Pot se antcip, că părerea aceasta, ca alte multe de felul acesta, e o simplă poveste; de altă parte ne dovedește realitatea însăși, că viața conjugală în anumite cazuri e stricăcioasă soților.

Legea lui Hristos, care limitează, ori mai bine zis îngrădește căsătoria între marginile vieții curate, pretinde dela ori-cine disciplinare și înfrânare pentru observarea legilor căsătoriei.

Tot aceasta o pretinde și legile fiziologice. Dreptul conjugal e mărginit prin legile fiziologice, cari sunt expresiunea minții sănătoase, apoi prin eventuale morburii, perioade, începutul și stadiul înaintat al sarcinei, după naștere cel puțin șase săptămâni, tot atâtea margini cari însăși firea și mintea noastră le dictează, pentru înfrânarea și abținerea dela plăcerile trupești. La aceste mai putem adăuga o lege fiziologică de tot însămnată; că organismul numai atunci se poate zice capabil de înmulțire, când și-a ajuns maximul sau gradul ultim al dezvoltării și maturității, etatea aceasta, când trupul înceată de a mai crește, bărbații o ajung la 24 ani, iar fetele la 20.

Toți aceia, cari nu țin samă de aceste

legi fiziologice, se espun ruinei și în statul căsătoriei.

Se răsbună foarte amar cutezanța acestora, cari nefind deplin dezvoltati, se căsătorosc.

La Varley, inspectorul școlilor din Bombay, în India, află următoarele: „Băieții indieni au minte foarte ageră și judecata limpede, profesorii apoi nu pot pofti învățacei mai diligente și stăruitori, toate acestea se sfârșesc cu anul al 16-lea, când deodată se întunecă toată gloria. Băieții aceștia adevă, la etate de 16 ani deja să căsătorec. Urmările acestei căsătorii premature, într'adevăr sunt foarte jalnice. Tinerii cei mai mulți sunt istoviți și amăriți, înainte de a ajunge 17 ani. Deodată se sfârșește și energia și veselia feciorească. E de-a dreptul imposibil, ca oarecareva să desvoalte o diligință și stăruință mai mare în vre un ram al științei sau al ocupațiilor omenesti. Ori-ce încercare nu le succede și trec din decepțiune în decepțiune. Aceasta o adevăresc toți profesorii cari stau sub controla mea.“ Țin să adaug, că în India tinerii se desvoaltă mai curând ca la noi, cu 3—4 ani; așa că un tinăr de acolo cu 14—15 ani, e așa de dezvoltat, ca la noi unul de 18—19 ani.

Asemenea lucruri spune și doctorul Ribbing despre aristocrații, (effendi) turcilor. Până când fiii poporului turcesc sunt tari robuști, clasa cultă și bogată a turcilor e anemică și de un organism foarte debil. Poporul de rând nu se folosește de concesiunea lui Mohamed și se îndestulește de comun cu o muiere, clasa avută însă are harem, care-i stoarce toată energia. Moleșala din viața singuraticilor, se propagă și cucerește și viața pulică și de sigur, că „omul bolnav“, ar fi mai puțin bolnav, dacă bărbații conducători ai Turciei ar fi înfrumșeți cu „in exhaustas pubertas“ o calitate pe care Tacit o amintește ca pre o proprietate a Germanilor. Tot acest distins bărbat ne spune, că în Franția proporția cazurilor de moarte la tinerii înșurați în etatea de 15—20 ani e de opt ori mai mare, decât a tinerilor de aceeaș etate, dar necăsătoriți. La cei căsătoriți în etate de 20—25 ani, procentul cazurilor de moarte, e cu mult mai mic.

Aceste sunt fapte, cari glăsuiesc destul de puternic. Până când nu se vor schimba moravurile oamenilor, cari conduc destinele Turciei și ale Franției, nu pot avea nici o nădejde de libertate și progres. Decădinta Franței ar putea servi de învățătură tuturor popoarelor.

Virtutea castității e sâmnul cel mai strălucit al înfrânării și moderațiunii, iar aceasta e garanța unei vieți frumoase și fericite.

Medicii în perfect acord enunță, că mulți tineri prin nelăfrânarea dela începutul căsătoriei își subsapă temelia fericirii.

Și înainte de toate, dacă femeia obsearvă, că bărbatul nu e condus de iubire gingașă, ci de plăcerea animalică, înceată a se mai purta față de el cu stima și atragerea recerută și prin aceasta se clătină din temelii, fericirea vieții conjugale.

Mai adaug, că se poate întâmpla foarte ușor, ca bărbatul prin desfrâul nebun, să provoace moartea copilului prim și femeia să se bolnăvească pentru toată viața; un lucru care asemenea nu e potrivit pentru întemeierea unei fericiri casnice. Se înșală foarte tare aceia, cari socotesc căsătoria de

un prilej constant de a-și satisface 'poftele trupesti'; unii ca aceștia spurcă și numai cu cugetele lor instituția sublimă a căsătoriei și de celea mai multe-ori plătesc foarte scump, cu fericirea proprie, părerea greșită, de care s'a condus. Medicii specialiști în morburile femeiești în continuu au de lucru cu astfel de pacienți, cari dela căsătorie își calculează lunile și anii nefericirii lor." (George H. Maphey).

Sistemul nervos, care are un rol atât de însemnat în viața sufletească și morală, ce poate ruina nu numai prin plăcerile trupesti, ci și prin un traiu trândav, folosirea mâncărilor și beuturilor ațătătoare, prin îndeplinirea cu iritare și îngrăbă a lucrurilor, sau americanismul ș. a. Și rezultatul slăbirii nervilor? Un astfel de om e cu mult mai slab față de ispitele sensuale; va putea să le învingă, căci chiar și voința slăbită e totuș o putere admirabilă, dar va avea să pârșească o luptă mai grea, decât cel sănătos.

Iată pentru-ce trebuie să ne facem chestie de conștiință din păstrarea sănătății, la aceasta ne îndeamnă nu numai amorul propriu, dar și efectul ce-l are în lumea morală.

Chestiunea aceasta însă tocmai pentru importanța ei, o tractez deosebit într'un capitol. (Mod de traiu rațional.)

Dacă îmi cetește cartea un nefericit păcătos, îl rog cu totdeodinsul, să cetească articolul amintit mai sus, dacă vrea să se elibereze din slăvia păcatului. Grația divină nu eschide natura, ci din contră edifică pe ea; mijloacele supranaturale ale religiei au efect cu atât mai mare, cu cât omul se nizește a observa mai bine rânduiala prescrisă de natură.

Nimenea nu are motiv să despereze, căci ori și cine, fie cât de păcătos, dacă *voiește*, se poate întoarce.

Atleții, pentru câte un scop trecător, la câte nu se supun, câtă jertfă și abnegațiune nu aduc; și acum se întreb, oare nu merită să *voiești* a scăpa depăcat sănătatea trupului, libertatea sufletului, liniștea inimii, nădejdea într'o eternitate fericită, — repețesc, nu sunt demne aceste, ca să *voiești*?

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri.

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

M.: Vorbă multă, sărăcia omului, timpul e pe sfârșite. E vorbă de viitorul nostru. Toți ați auzit, când zâna a zis, că la ânea călătoriei noastre și nouă ne bate ceasul din nrmă... De aceea trebuie să ne hotărâm, ca prin ori ce mijloace să lungim timpul și excursia noastră. Dar nici asta nu e de ajuns, trebuie să ne îngrijim și de meartea rasselor noastre și de viitorul copiilor.

P.: Bravo, bine zici! Drept are măța!
M.: I-a ascultați. În noi, cari suntem aici, animale, obiecte și elemente, locuiește un atare spirit, pe care omul încă nu-l cunoaște. Și tocmai asta e aceea, ce ne asigură încă oareșcare independentă; dar dacă omul va ajunge în posesiunea Pasării albas-

tre, atunci va ști toate, tot vede și noi vom fi supuși caprițiilor lui. Lucrurile acestea mi-le-a spus o prietenă, Noaptea, care totodată e păzitoarea tainelor vieții. Cu un cuvânt, e în interesul nostru, ca la tot cazul să împedecăm aflarea Pasării albastre chiar și cu periclitarea vieții celor doi copii.

Cănele (nedumerit) Ce vorbești, mai zi odată, ce ai?

Pâinea: Liniște! Cine ți-a permis să intrerupi pe vorbitor? Aici eu prezidez.

Focul: Așa? Și cine te-a ales?

Apa (cătră Foc) Taci! Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala.

Focul: Eu vorbesc ce-mi place. Indrumarea la ordine n'o iau la cunoștință.

Zahărul (impăciuitor) Pardon. Să n'ajungem la păruială. Momentul e serios și deciziv. Mai întâi să statorim că ce remedii de scăpare am avea.

Pâinea: Eu impart vederile ce le are dl Zahăr și st. Măța.

Cănele: Asta ar fi o prostie. Mai întâi e omul, după aceea nu-i mai departe. Noi îi datorăm cu supunere și trebuie să facem, ceea ce ne demândă. Aceasta-i unica dreptate. Omul e domnul, el e stăpânul! Trăiască omul! Pe viață și pe moarte suntem servitorii lui. Omul e stăpânul!

Pâinea: Eu impart vederile d-lui Căine.

Măța (cătră Căine) Atari hotăriri trăbuesc motivate.

Cănele: Nu trebuie motivare! Imi place omu, atâta. Și dacă veți cuteză a face ceva în contra lui, mai întâi vă sfășiu pe voi, și apoi îi spun totul.

Zahărul: Pardon, să nu mai ațătăm focul certii. Din usele motive pornind și unul și celalalt are drept. Sunt argumente și pro și contra.

Pâinea: Impart vederile dlui Zahăr.

Măța: Dar oare noi toți câți suntem aici: Apa, Focul, chiar și Pâinea și Cănele, nu suntem victimele terorizărilor. Aduceți-vă numai aminte de timpurile acelea, când eram încă liberi pe pământ. Focul și Apa erau cei doi stăpâni ai lumii și priviți-i acum ce soarte i-a ajuns! Și ce suntem noi, următorii fiarelor sălbatice. Dar tăceți. Faceți-vă ca și cum n'ați ști nimic. Vine Zâna și Lumina. Și lumina pune parte oamenilor, ea e cea mai mare dușmană a noastră. Dar deja e aici...

[Din partea dreaptă vine Zâna și Lumina. În urma lor Tytyl și Mytyl].

Zâna: Ei? Asta ce vrea să însemne? Ce faceți în ascunzișul acesta? Așa stați aici ca și cum v'ați conjura. Să plecăm dar, înainte, înainte. Am hotărît, ca Lumina să vă fie conducătoarea. Veți asculta de ea, ca și de mine. Bățul fermecat îl încredințez ei. Copiii încă în seara aceasta vor cerceta pe moșul și bunica lor cea moartă. Voi, din respect, ce trăbuie să-l aveți, acolo nu-i veți însoți. Până atunci voi veți face pregătirile de lipsă, pentru drumul acel lung ce-l veți face mâine. Și acum apucați-vă de lucru.

Măța (afectând) Asta le-am spus-o și eu, duă zână. I-am îndemnat să-și îndeplinească conștientios toate datorințele; dar durere, Cănele mi-a tot contrazis.

Cănele: Ce vorbești? No stăi numai! (Vrea să sară la Măța, dar Tytyl cu un gest amenințător îl oprește)

T.: Tylo taci! Ai grijă, de vei mai face odată lucră acesta, te bat.

Cănele: Scumpul meu stăpân, tu nu ști că ea...

T. (amenințând) Taci!

Z.: Tăceți. Pâinea deseară îi va preda colivia lui Tytyl, fiindcă să poate, că Pasărea albastră e ascunsă în Trecut, la moșii repauzați. Trebuie să ne cugetăm și la posibilitatea aceasta. Pâine, unde-i colivia?

Pâinea (într'un tron sărbătoresc) Indată o aduc. (Cu o vervă oratorică) Voi toți să-mi fiți martori, când aceasta colivie de argint, care mi-s'a dat mie în pază...

Z. (o intrerupe) Nu ținea aici dicție! Destul a fost. Noi mergem pe aici, iar copiii pe acolo.

T. (puțin cam neliniștit) Noi mergem singuri?

M.: Sunt flămândă!

T.: Și eu!

Z. (cătră Pâine) Desfă servetul și dă-le câte-o bucată din pânțelele tău.

[Pâinea desface servetul și taie cu sabia cea încovoiată două bucăți de pâine].

Zahărul (merge la copii) Și eu vă fac o bucurie, dându-vă câteva bucăți de zahăr. (Își rupe pe rând cinci degete și le dă copiilor).

M.: Uite ce face. Își rupe degetele.

Zahărul: Gustați-le, veți vedea ce bune-s. Pot zice, că e adevărat zahăr de crumpene...

M. (sugând un deget) Ce bune-s. Și mai ai încă multe degete așa fine și dulci...

Zahărul (râzând) Cât de multe.

M.: Și nu te dor când le rupi?

Zahărul: Deloc. Din contră, eu vreau să le rup, căci în locul lor cresc altele nouă, mai frumoase și mai curate.

Zâna: Să aveți grije copiii mei, să nu mâncați mult zahăr. Să nu vă uitați că astăsară veți cina la moșii voștri.

T.: Sunt aici?

Z.: Nu-s aici, dar îndată ve-ți merge la ei.

T.: Cum îi putem afla, când ei au murit?

Z.: Cum au murit, când ei trăesc în amintirea voastră? Să înțelege, că oamenii fiindcă-s vicleni, nu știu acest secret, dar tu ai norec cu diamantul, cu ajutorul căruia poți vedea, că morții de cari îți mai aduci aminte, trăesc chiar așa de fericiti, ca și cum n'ar fi murit niciodată.

T.: Și Lumina vine cu noi?

Lumina: Nu, așa să cade, ca atari întâlniri să se facă în cercul restrâns a familiei. Eu vă aștept aici. Pe mine nu m'au invitat.

T. Și pe unde să mergem?

Z.: Pe aici... Aici sunteți în hotarul țării Amintirii. Indată ce învărți Diamantul, vă apare în față un pom puternic și pe lemn o inscripție, de pe care poți cunoaște, că ți-ai ajuns țânta. Dar să nu uitați nici aceea, că la trei sferturi la nouă trebuie să fiți aici. E un lucru foarte însemnat. Fiți punctuoși, căci dacă întârziati, totul s'a sfârșit! La revedere! (Agrăind Cănele, Măța, Lumina etc.) Voi să mergeți pe aci! Copiii pe aici.

[Lumina, animalele etc. ies prin dreapta, iar cei doi copii prin stânga].

Cortina.

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

Pentru teatrele dela sate cea mai potrivita piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie.* Umorele sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenască o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

„Misterul Poetului“ de Antonio Fogazzaro, cel mai splendid roman al marelui scriitor italian cu renume mondial, în care se zugrăvește într'un mod fermecător iubirea platonice și curată a două suflete, pe cari însuș Dumnezeu ei le predestinează, ca să fie unul al celuilalt.

„Misterul Poetului“ între literatura de bălciu, cu subiecte banale, imorale, ce începe a se creia și la noi, apare ca o splendidă carte cu pagini de-o frumusețe neîntrecută, pe care o poate citi, ba chiar e bine s'o cetească, fiecare domnișoară și fiecare tinăr cu suflet curat și dornic de-o iubire senină și imaculată.

„Misterul Poetului“ până acum a fost tradus aproape în toate limbile europene și a avut pretutindeni un succes uriaș. Zeci și zeci de mii de exemplare s'au desfășurat din cartea aceasta prețioasă și plină de farmec.

La noi a tradus-o domnul D. Tomescu, redactorul „Luminii literare“, într'o limbă plină de poezie și neaoșă românească.

„Misterul Poetului“ a apărut în editura „Librăriei Naționale“ S. Bornemisa din Orăștie și se poate comanda pentru suma de cor. 2.— franco.

Să poate afla la Librăria seminarială din Blaj 2 cor. feco.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* feco. 5·30

vol. II. *Tradițiunea și Bis.* feco. 5·30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. feco. 7·30 cor.

vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* feco. 7·30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1·50

Preaveneratul Couzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericești pentru bibliotecă. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5·40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela **Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj** cu prețul 9·50 cor.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhiepiscopia gr.-cat. română.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj.* Prețul 2 cor.

Propise de caligrafie pentru esamene — 100 bucăți cor. 1·30 — franco.

La Librăria sem. Blaj.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: Augustin Gruția.

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 fileri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—1·60 cor.

Bere „Bock“: dublă Mărțișor, sticla 40 fil.

„**Trei stejari:**“ deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“: sticla 8—12 fileri.

(24) 7—?

Institut de asigurare ardelen

„**Transsylvania**“

— SIBIU —

Strada Cîsnădiei 1—5. Edificiile proprii.

recomanda

✚ **Asigurări împotriva focului** ✚

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

✚ **Asigurări pe viață** ✚

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1911	K.	5,275,798·23
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,146,556·36
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,763,744—
	(viață)	10,931,322—

Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2520,492—

➔ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 24—?

In atențiunea Onoraților Preoți!

Vinul de care aveți lipsă pentru sfințele Paști, Vă rog a-l procura exclusiv numai dela proprietarul de vii,

Petru Benea din (Șiria) Világos
comitatul Aradului

căci e Român și Vă trimite numai

vinuri bune de deal

pentru a căror manipulare curată e distins cu medalie de argint. Expediază în butoaie de imprumut pe timp de 2 luni, pe lângă următoarele prețuri:

Vinuri vechi: Rizling 86 fil.; alb desert 82 fil.; Roșu de Ménes 100 fil.

Vinuri noi: Rizling 68 fil.; Șiller 66 fil.; alb de masă 64 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru. Să expediază dela 50 litri în sus în butoaie; iar în jos în sticle. Sticlele nu să dau imprumut, ci să compută în bani, luându-se în rambursă deodată cu prețul vinului.

(22) 12—14